

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

99. SESJA PLENARNA W DNIACH 31 STYCZNIA I 1 LUTEGO 2013 R.

Rezolucja Komitetu Regionów „Pakiet legislacyjny w sprawie polityki spójności po roku 2013”

(2013/C 62/01)

KOMITET REGIONÓW

- W związku z toczącymi się negocjacjami w sprawie wieloletnich ram finansowych zdecydowanie wyraża swoje przekonanie, że polityka spójności wymaga efektywnych wydatków i solidnego budżetu. Dlatego wzywa państwa członkowskie do ponownego rozważenia ograniczeń budżetowych i utrzymania przynajmniej obecnego poziomu finansowania;
- Zdecydowanie popiera stanowisko zespołu negocyjacyjnego Komisji REGI odnośnie do prowadzenia dialogu trójstronnego. W szczególności przypomina szereg kluczowych postulatów, zdefiniowanych wspólnie z PE, i dotyczących takich kwestii jak „regiony w okresie przejściowym”, zrównoważenie priorytetów strategii „Europa 2020” i celów traktatowych, skuteczne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, a także odrzucenie idei warunkowości makroekonomicznej i rezerwy na wykonanie oraz ma nadzieję, że znajdzie się dla nich miejsce w ostatecznej wersji pakietu;
- Jest zwolennikiem wszechstronnego stosowania zasady wielopoziomowego sprawowania rządów i silniejszego angażowania władz lokalnych i regionalnych w ustanawianie przyszłych umów partnerskich i programów operacyjnych, popiera wniosek Komisji Europejskiej w sprawie wypracowania europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa, ale głęboko ubolewa nad odrzuceniem tego mechanizmu przez Radę i zwraca się z prośbą do niechętnych mu państw członkowskich o rewizję swojego stanowiska, gdyż pokazuje ono brak chęci z ich strony do współpracy z pełnoprawnymi partnerami;
- Popiera większy zakres demokratycznej odpowiedzialności i uważa, że Rada powinna omówić cały szereg kwestii finansowych, *takich jak metoda alokacji funduszy na poziomie krajowym i regionalnym, stopa ograniczenia, sieć bezpieczeństwa itd.*, w ramach negocjacji dotyczących pakietu legislacyjnego w sprawie polityki spójności (zamiast w sprawie wieloletnich ram finansowych), by w dyskusjach mógł uczestniczyć Parlament Europejski, zaś KR mógł udzielić konsultacji;
- Ponownie wyraża ubolewanie, że jedyne kryteria wykorzystywane do określania poziomu alokacji funduszy strukturalnych w danym regionie to PKB / DNB (oraz, w mniejszym stopniu, liczba bezrobotnych) i podkreśla, że należy uwzględnić dodatkowe wskaźniki, by lepiej ocenić potrzeby i wyzwania społeczne i w zakresie środowiska naturalnego.

Sprawozdawca Marek WOŹNIAK (PL/PPE), marszałek województwa wielkopolskiego

Rezolucja Komitetu Regionów – Pakiet legislacyjny w sprawie polityki spójności po roku 2013

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Wprowadzenie

1. Przyjmuje rezolucję polityczną dotyczącą negocjacji międzyinstytucjonalnych związanych z pakietem legislacyjnym w sprawie polityki spójności po roku 2013, uwzględniając zarówno swoje początkowe stanowisko, przyjęte między lutym a lipcem 2012 r., jak i stosunek do najnowszych ustaleń Parlamentu Europejskiego i Rady.

2. W związku z toczącymi się negocjacjami w sprawie wieloletnich ram finansowych zdecydowanie opowiada się za tym, by polityka spójności stała się strategią inwestycyjną opartą na efektywnych wydatkach i solidnym budżecie, którego nie należy zmniejszać, jeśli chcemy stymulować wzrost i tworzyć miejsca pracy, zwiększać konkurencyjność i likwidować nierówności terytorialne w regionach UE i pomiędzy nimi, zwłaszcza w czasie kryzysu. Ze względu na jej fundamentalne znaczenie w sprostaniu kryzysowi gospodarczemu i wyzwaniom strategii „Europa 2020”, nie można ograniczać środków na politykę spójności o 19 mld euro (względem propozycji Komisji Europejskiej), jednocześnie utrzymując lub nawet zwiększając wydatki w ramach innych obszarów polityki Unii Europejskiej, jak to się proponuje w projekcie konkluzji Rady z dnia 22 listopada 2012 r.

3. Z ogromnym zadowoleniem podchodzi do mandatu przyjętego przez Komisję REGI Parlamentu Europejskiego w dniach 11–12 lipca 2012 r. W dużym stopniu odzwierciedla on potrzeby władz lokalnych i regionalnych, przedstawione i przyjęte w opiniach Komitetu Regionów. Jednocześnie wyraża zaniepokojenie faktem, iż w projekcie sprawozdania przyjętym przez Komisję EMPL w dniu 5 lipca 2012 r. nie uwzględniono kluczowych kwestii dotyczących projektu regulacji w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego.

4. Docenia wyniki prac na rzecz uproszczenia procedur – zgodnie z propozycjami zawartymi w projekcie pakietu legislacyjnego KE – i popiera zapisy (takie jak: stosowanie stałych stawek, sum zryczałtowanych i krótszych terminów płatności) dotyczące przyjętych ostatnio zasad finansowych związanych z ogólnym budżetem UE. Nalega, by na poziomie państw członkowskich wypracowano jeszcze bardziej ambitny harmonogram na rzecz ułatwiania dostępu do unijnego finansowania, uproszczenia zasad udzielania zamówień publicznych, reguł sprawozdawczości i mechanizmów nadzoru.

5. Zdecydowanie popiera stanowisko zespołu negocyjacyjnego Komisji REGI odnośnie do prowadzenia dialogu trójstronnego. W szczególności przypomina szereg kluczowych postulatów,

zdefiniowanych wspólnie z PE, dotyczących poniższych kwestii, ma też nadzieję, że znajdzie się dla nich miejsce w ostatecznej wersji pakietu:

- wsparcie dla polityki spójności obejmującej wszystkie regiony i skupiającej się również na mniej rozwiniętych regionach UE;
- wsparcie dla nowej kategorii „regionów w okresie przejściowym” i sieci bezpieczeństwa (dwie trzecie obecnej alokacji) dla regionów niekwalifikujących się już do wsparcia jako regiony objęte celem „Konwergencja”;
- konieczność zrównoważenia priorytetów między strategią „Europa 2020” a celami traktatowymi oraz potrzeba większej elastyczności w zakresie stosowania koncentracji tematycznej;
- skuteczne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w tworzenie umów partnerskich i programów operacyjnych z poszanowaniem zasady wieloszczeblowego sprawowania rządów;
- zdecydowane wsparcie dla uwzględnienia europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa, zawartego w artykule 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;
- zdecydowane odrzucenie idei warunkowości makroekonomicznej;
- potrzeba tego, by uwarunkowania ex ante wiązały się bezpośrednio z wdrażaniem polityki spójności;
- brak zgody na tworzenie rezerwy na wykonanie;
- przesunięcie części środków z Funduszu Spójności do nowego instrumentu „Łącząc Europę” – pod warunkiem ścisłego przestrzegania zasad FS i kwot krajowych;
- wsparcie zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego zalecanego przez Komisję Europejską, a także wprowadzenie nowych narzędzi i metod sprawowania rządów, takich jak zintegrowane inwestycje terytorialne oraz rozwój lokalny obszarów miejskich kierowany przez lokalną społeczność;
- odrzucenie pomysłu platformy na rzecz rozwoju obszarów miejskich i postulat nadania trwałego charakteru URBACT.

6. Podkreśla konieczność przyjęcia pakietu legislacyjnego niezwłocznie po przyjęciu wieloletnich ram finansowych. Przypomina silny wpływ kryzysu gospodarczo-społecznego nękającego UE, w związku z którym jeszcze pilniejsze staje się wdrażanie umów partnerskich i programów operacyjnych od roku 2014 – jest to bowiem jedyny sposób na wykorzystanie funduszy europejskich niezbędnych dla inwestycji i reform strukturalnych w państwach członkowskich, regionach i miastach.

7. Przypomina, że dyskusje na temat projektu regulacji w sprawie EUWT powinny być prowadzone niezależnie od negocjacji dotyczących ogólnego pakietu legislacyjnego w sprawie polityki spójności. Uważa za niezwykle istotne, by to szczególne rozporządzenie, które nie ma wpływu na budżet Unii Europejskiej, zostało przyjęte bez zwłoki i bez oczekiwania na przyjęcie całego pakietu legislacyjnego dotyczącego polityki spójności po 2013 r. Pozwoliłoby to na jak najszybsze wprowadzenie go w życie i byłoby bodźcem do tworzenia nowych projektów EUWT w lepiej zabezpieczonych ramach prawnych.

Poparcie dla ambitnego budżetu na politykę spójności po roku 2013

8. Przypomina, iż władze lokalne i regionalne w pełni zdają sobie sprawę z konieczności skuteczniejszej realizacji polityki spójności – poprzez lepsze programowanie i wydawanie środków z funduszy strukturalnych, zwłaszcza w świetle trwającego kryzysu gospodarczego i ograniczeń finansowych.

9. Uważa, że niedopuszczalne są wieloletnie ramy finansowe o budżecie niższym niż we wniosku Komisji Europejskiej, gdyż doprowadziłyby to do osłabienia gospodarki i konkurencyjności Unii Europejskiej i, ogólnie, jednolitego rynku w chwili, gdy najbardziej potrzebna jest jej siła. Dlatego, jak stwierdza się w rezolucji Komitetu Regionów dotyczącej trwających negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych⁽¹⁾, Komitet ponownie wzywa do opracowania wiarygodnego wieloletniego budżetu UE jako narzędzia inwestycyjnego, które ma służyć wszystkim państwom członkowskim i regionom, co najmniej na takim poziomie, pod względem pułapu środków na zobowiązania określonego jako odsetek DNB, jaki został ustalony dla obecnego okresu programowania 2007–2013.

10. Uważa jednak, że nie można zaakceptować zaproponowanych przez prezydencję cypryjską w dniu 29 października 2012 r. ograniczeń budżetowych dotyczących polityki spójności po roku 2013. Apeluje zatem do państw członkowskich o wzięcie pod uwagę ograniczeń budżetowych i utrzymanie poziomu finansowania przynajmniej na dotychczasowym poziomie.

11. Potwierdza konieczność utrzymania silnej i ambitnej polityki spójności na poziomie UE, by przestrzegać celów traktatowych związanych ze spójnością gospodarczą, społeczną i terytorialną. Popiera też wspólne zobowiązanie na rzecz realizacji założeń strategii „Europa 2020”. Proponowana przez prezydencję Rady redukcja budżetu o ponad 10 miliardów euro powiększyłaby luki między bardziej a mniej rozwiniętymi regionami i terytoriami, a także zróżnicowanie dochodów obywateli.

12. Z naciskiem stwierdza, że cięcia w funduszach objętych polityką spójności wpłyną negatywnie na rozwój jednolitego rynku, jak również na potencjał inwestycyjny władz lokalnych i regionalnych w dziedzinach kluczowych dla przyszłości Europy, takich jak badania, innowacje, edukacja, wsparcie dla MŚP, ekologiczna gospodarka czy infrastruktura, będące zasadniczymi komponentami procesu tworzenia miejsc pracy w przyszłości. W związku z trwającym kryzysem gospodarczo-społecznym Komitet uważa, że cięcia budżetowe postawią pod znakiem zapytania inwestycje długoterminowe i – co nieuniknione – przyszły zrównoważony wzrost w Europie, umniejszając tym samym rolę naszego kontynentu na świecie.

Większy zakres demokratycznej odpowiedzialności – poszanowanie procedury współdecyzji

13. Przypomina, że – zgodnie z zapisami traktatu lizbońskiego – dokumenty prawne dotyczące polityki spójności będą przyjmowane po raz pierwszy w ramach legislacyjnej procedury współdecyzji. Dzięki temu państwa członkowskie traktowane będą na równi z Parlamentem Europejskim.

14. Uważa zatem, że Rada powinna omówić cały szereg kwestii finansowych, takich jak metoda alokacji funduszy na poziomie krajowym i regionalnym, stopa ograniczenia, sieć bezpieczeństwa itd., w ramach negocjacji dotyczących pakietu legislacyjnego w sprawie polityki spójności (zamiast w sprawie wieloletnich ram finansowych). Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym już w opinii w sprawie nowych ram finansowych po roku 2013⁽²⁾, Komitet ubolewa nad tym, że wymienione wyżej kwestie uwzględniono w schemacie negocjacyjnym Rady, i uważa, że ponieważ są to obszary podlegające procedurze współdecyzji, powinna je raczej omawiać Rada do Spraw Ogólnych. Poza tym w dyskusjach powinien uczestniczyć Parlament Europejski, zaś KR winien udzielać konsultacji z myślą o zapewnieniu skutecznej odpowiedzialności demokratycznej. Komitet zmuszony jest więc powołać się na prawo odesłania sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przysługujące mu w przypadku, gdy Komisja Europejska nie przedstawia wniosku legislacyjnego, na temat którego KR może wyrazić swoją opinię.

Metoda alokacji funduszy strukturalnych

15. Nie po raz pierwszy pragnie wyrazić ubolewanie, że jedyne kryteria wykorzystywane do określania poziomu alokacji funduszy strukturalnych w danym regionie to PKB / DNB (oraz, w mniejszym stopniu, liczba bezrobotnych). W związku z tym przyjmuje z zadowoleniem zawartą w projekcie konkluzji Rady Europejskiej (wersja z dnia 22 listopada 2012 r.) propozycję, by zwiększyć znaczenie liczby osób bezrobotnych w regionach słabiej rozwiniętych i w regionach w okresie przejściowym, co pozwoli zrównoważyć wagę PKB w metodzie alokacji i lepiej uwzględnić społeczny wymiar spójności. Jednocześnie sugeruje przy podziale alokacji funduszy strukturalnych na poziomie państw członkowskich uwzględnienie innych dodatkowych wskaźników demograficznych, takich jak np. wskaźnik obciążenia demograficznego.

⁽¹⁾ Por. CdR 2263/2012 fin.

⁽²⁾ Zob. CdR 1777/2012 fin (sprawozdawca: Mercedes BRESSO, IT/PSE).

16. Zgodnie z uprzednio zajęтым stanowiskiem⁽³⁾ podkreśla konieczność stosowania dodatkowych wskaźników (takich jak dostępność do usług publicznych, zdrowie, dochód na mieszkańca, mobilność czy czyste środowisko), które pozwolą na lepszą ocenę wyzwań i potrzeb społeczno-środowiskowych. Z myślą o bardziej prawidłowej ocenie wyzwań w obszarze spójności terytorialnej dystrybucja tych indyktorów na poziomie niższym niż krajowy (współczynnik Giniego) mogłaby zostać zintegrowana w ramach metody alokacji funduszy.

17. Jest zdania, że jeśli mają zostać uwzględnione tendencje rozwoju regionalnego, to w przyszłej metodzie alokacji funduszy należałoby uwzględnić zmiany PKB na mieszkańca w okresie referencyjnym (na podstawie dostępnych danych unijnych dotyczących ostatnich trzech lat). W ten sposób, dzięki bardziej elastycznemu podejściu, pomoc mogłaby zostać też przekazana regionom najbardziej dotkniętym skutkami kryzysu gospodarczego.

18. Domaga się dodania „poważnych i trwałych niekorzystnych warunków naturalnych lub demograficznych” do listy kryteriów stosowanych przy alokacji zasobów przez państwa członkowskie. W szczególności przypomina, iż kryteria demograficzne, takie jak rozproszenie ludności, wyludnienie niektórych obszarów czy starzenie się mieszkańców, mają istotny wpływ na rozwój gospodarczy i koszty usług publicznych. Wyraża zadowolenie ze wsparcia udzielanego w tym zakresie przez Parlament Europejski i wzywa Radę do zajęcia podobnego stanowiska.

19. Niezależnie od wybranej metody potwierdza zasadność następujących reguł:

— fundusze strukturalne i fundusze spójności powinny koncentrować się na mniej rozwiniętych regionach – z zachowaniem właściwego podziału między rodzajami regionów, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej;

— „regionom w okresie przejściowym” należy się uczciwe traktowanie – nie można dopuszczać do powstawania zbyt wielu różnic między regionami, które nie kwalifikują się już do pełnego wsparcia jako regiony konwergencji, a innymi rodzajami regionów w okresie przejściowym;

— trzeba wspierać także bardziej rozwinięte regiony, gdyż większość z nich boryka się z poważnymi problemami społecznymi: tereny dotknięte biedą istnieją na większości obszarów miejskich, ponadto nie zaradzono jeszcze wyzwaniom w zakresie środowiska i konkurencyjności gospodarczej.

20. Uważa, że zasada dodatkowości ma podstawowe znaczenie dla skutecznej polityki spójności i że bez niej wszelkie działania na rzecz europejskiej polityki regionalnej mogą stać się bezowocne.

21. Wyraża szczególne zaniepokojenie faktem, że prezydencja Rady utrzymała jako okres analizy swoich propozycji dotyczących regionów trzyletni okres 2007–2009. W czasach kryzysu, takich jak obecnie, obliczanie względnego bogactwa regionów na podstawie tego okresu zafałszowuje rzeczywistość, ponieważ opiera się jeszcze na latach wzrostu gospodarczego, co szkodzi szczególnie regionom, na które kryzys miał największy wpływ. W tym kontekście Komitet z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie klauzuli przewidującej przegląd przepisów w 2016 r., a także proponuje szczególne wsparcie, poza siecią bezpieczeństwa, by zapewnić rekompensatę dla regionów, których względna zamożność zmalała w związku z kryzysem i które znajdują się w gorszej sytuacji wyjściowej niż pozostałe regiony należące do tej samej kategorii.

Kwestie dotyczące stopy ograniczenia

22. Opowiada się za stopą ograniczenia (2,5 %) zaproponowaną w schemacie negocjacyjnym z 18 września 2012 r., dotyczącym wieloletnich ram finansowych. Uwzględniono w nim wyrównywanie poziomu państw członkowskich UE-12 oraz trudności absorpcyjne, przed którymi stoją niektóre państwa członkowskie w obecnym okresie programowania. Nie zgadza się tym samym na wprowadzenie ograniczeń (2,35 %) zaproponowanych w projekcie konkluzji Rady Europejskiej z dnia 22 listopada 2012 r. Niemniej w przypadku państw członkowskich, które przystąpiły do Unii przed 2013 r. i których średni wzrost realnego PKB w latach 2008–2010 był niższy niż – 1 %, przewiduje zapewnienie takiej stopy ograniczenia, która pozwala na podobny poziom zobowiązań co w obecnym okresie 2007–2013.

Kwestie dotyczące siatki bezpieczeństwa

23. Popiera wniosek Komisji dotyczący siatki bezpieczeństwa w wysokości przynajmniej dwóch trzecich obecnej alokacji dla regionów, które nie kwalifikują się już do pełnego wsparcia jako regiony konwergencji. Ubolewa zatem nad ostatnimi propozycjami prezydencji Rady Europejskiej w sprawie zmniejszenia tejże siatki bezpieczeństwa poniżej tego poziomu.

Kwestie dotyczące premii miejskiej

24. Z zadowoleniem przyjmuje usunięcie „premii miejskiej” w wydanych ostatnio dokumentach prezydencji w Radzie, dotyczących schematu negocjacyjnego w sprawie wieloletnich ram finansowych. Premia ta miała polegać na przyznaniu 4 euro na każdą osobę żyjącą w mieście liczącym co najmniej 250 tysięcy mieszkańców. Zastosowanie takiego rozwiązania skutkowałoby preferencyjnym traktowaniem pod względem finansowym regionów bardziej zurbanizowanych, podczas gdy luka rozwojowa między obszarami miejskimi i wiejskimi jest wciąż bardzo duża.

Kwestie dotyczące budżetu na współpracę terytorialną

25. Zdecydowanie popiera wniosek Komisji dotyczący zwiększenia puli środków na europejską współpracę terytorialną (EWT) do 11,8 mld EUR (zamiast 8,7 mld w obecnym okresie programowania). Przypomina o wartości dodanej generowanej przez EWT na rzecz integracji europejskiej i spójności terytorialnej – dzięki minimalizacji negatywnych skutków granic, poprawie skuteczności wdrażania polityk, poprawie jakości

⁽³⁾ Zob. Opinia „Pomiar postępu: wyjść poza PKB”, CdR 163/2010 fin (sprawozdawca: Vicente ALVAREZ ARECES, ES/PSE).

życia, efektywniejszej budowie potencjału, a także propagowaniu zaufania i wzajemnego zrozumienia. W tym świetle z ubolewaniem odnotowuje obniżkę w wysokości 3 mld, zaproponowaną w projekcie konkluzji Rady Europejskiej z dnia 22 listopada 2012 r., i ubolewa, że ponownie przedstawiono wymóg 150 km w odniesieniu do współpracy transgranicznej w przypadku granic morskich. Wyraża jednak zadowolenie, że w projekcie konkluzji Rady Europejskiej uwzględniono, zgodnie z postulatem KR-u i stanowiskiem PE, konieczność zwiększenia poziomu współfinansowania do 85 % w przypadku programów EWT.

Odrzucenie uwarunkowań makroekonomicznych i sankcji/nagród finansowych

26. Ponownie podkreśla, iż w żadnym wypadku nie zgadza się na stosowanie uwarunkowań makroekonomicznych, w szczególności na zawieszanie czy likwidację funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi, powiązanych z sankcjami w obrębie paktu stabilności i wzrostu. Mogłoby to wpłynąć bardzo niekorzystnie na władze lokalne i regionalne, które nie ponoszą odpowiedzialności za nieprzebrnięcie tych zobowiązań przez państwa członkowskie.

27. Z zadowoleniem przyjmuje wsparcie Parlamentu Europejskiego w tej dziedzinie i wyraża nadzieję, że zespołowi negocjacyjnemu uda się (w ramach dialogu trójstronnego) przekonać państwa członkowskie do wycofania wszelkich mechanizmów związanych z warunkowością makroekonomiczną, o których mówi rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów.

28. Potwierdza, iż opowiada się za częściowym powiązaniem funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi z nowym zarządzaniem gospodarczym UE, co ma polegać na umożliwieniu wprowadzania zmian do umów partnerskich i programów operacyjnych na podstawie rekomendacji dotyczących poszczególnych państw w ramach semestru europejskiego. Jednocześnie stanowczo odrzuca hipotezę częściowego lub całkowitego zawieszenia wypłat.

29. Po raz kolejny odrzuca ideę przyznawania nagród z „rezerwy na wykonanie” regionom skutecznie wdrażającym inicjatywy. Mechanizm ten mógłby stanowić dla decydentów zachętę do wyznaczania miernych i łatwo osiągalnych celów ukierunkowanych na czerpanie korzyści z dodatkowych zasobów. Sprzyjałoby to najprawdopodobniej realizacji nieambitnych projektów i zniechęcało do innowacji. Komitet podziela zatem stanowisko Parlamentu Europejskiego i ma nadzieję, że Rada także zmodyfikuje swoje podejście w tej kwestii. Przypomina o postulowanej przez siebie „rezerwie elastycznej”, opartej na środkach pochodzących z automatycznego anulowania i wykorzystywanej w celu finansowania inicjatyw eksperymentalnych. To rozwiązanie mogłoby stać się kompromisem dla obu organów ustawodawczych.

30. W pełni aprobuje podejście niezbędne w odniesieniu do nowych ram zarządzania ukierunkowanego na wyniki, a w związku z tym pozytywnie ocenia fakt, że szczególną wagę przywiązuje się do oceny wykonania. Niemniej uważa, że przepisy powinny być elastyczne, dzięki czemu wyniki będzie

można oceniać w kontekście specyficznej sytuacji gospodarczej każdego regionu; nadto ponownie wyraża sprzeciw wobec jakichkolwiek sankcji finansowych związanych z podstawą oceny wykonania.

Cel: skuteczne partnerstwo z władzami regionalnymi i lokalnymi

31. Jest zwolennikiem wszechstronnego stosowania zasady wielopoziomowego sprawowania rządów i silniejszego angażowania władz lokalnych i regionalnych w przygotowanie, omawianie i wdrażanie polityki spójności w kolejnym okresie programowania.

32. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Parlamentu Europejskiego dotyczący nadania władzom lokalnym i regionalnym takich samych uprawnień jak rządowi krajowemu w zakresie przygotowania umów partnerskich i programów operacyjnych, z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości.

33. Spodziewa się, iż władze lokalne i regionalne zostaną w pełni zaangażowane w opracowanie umów partnerskich zgodnie z założeniami oddolnego i zintegrowanego podejścia do strategii rozwoju regionalnego. Wzywa państwa członkowskie do rozpoczęcia prac nad planami strategicznymi w zakresie polityki spójności, tak by osiągnąć gotowość do uruchomienia procesu programowania funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi do 1 stycznia 2014 r. W tym kontekście zwraca się do Komisji Europejskiej z prośbą o dokładne monitorowanie procesu przygotowywania umów i niedopuszczenie do stosowania technik odgórnego i sektorowego podejścia do programowania.

34. Popiera zatem wniosek Komisji Europejskiej w sprawie wypracowania, po raz pierwszy, europejskiego kodeksu postępowania w sprawie partnerstwa. Głęboko ubolewa nad odrzuceniem tego mechanizmu przez Radę, mimo że sprzyjałby on poprawie jakości partnerstw we wszystkich państwach członkowskich. Zwraca się z prośbą do niechętnych mu państw członkowskich o rewizję swojego stanowiska, gdyż pokazuje ono brak chęci z ich strony do współpracy z pełnoprawnymi partnerami.

Architektura uwzględniająca różnice terytorialne

35. Potwierdza swe bezwarunkowe poparcie dla nowej kategorii „regionów w okresie przejściowym” i podziela stanowisko Parlamentu Europejskiego w toczących się negocjacjach międzyinstytucjonalnych. Wzywa prezydentkę w Radzie do podtrzymywania swojego zdania w tej kwestii do samego końca negocjacji, ponieważ nowa kategoria częściowo odpowiada celowi spójności terytorialnej polegającemu na zapewnieniu wszystkim regionom bardziej wyważonego wsparcia.

36. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Parlamentu Europejskiego w sprawie utworzenia dodatkowej siatki bezpieczeństwa bazującej na czterech piątych środków przeznaczonych w latach 2007–2013 na „pojedyncze państwa wyspiarskie uprawnione do korzystania z funduszu spójności w roku 2013”, jak również na „regiony najbardziej oddalone”, których nie będzie się zaliczać do kategorii regionów mniej rozwiniętych po roku 2013.

37. Przypomina o potrzebach i problemach stojących przed regionami najbardziej oddalonymi i regionami o niskiej gęstości zaludnienia, domagając się przeznaczenia stosownych i proporcjonalnych środków budżetowych umożliwiających im osiągnięcie celów w zakresie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz lepszą integrację tych regionów w ramach jednolitego rynku. W związku z tym pozytywnie ocenia zwiększenie intensywności pomocy dla regionów najbardziej oddalonych (z 20 do 30 euro na mieszkańca), jak proponuje się w projekcie konkluzji Rady Europejskiej z dnia 22 listopada 2012 r.

38. Zwraca uwagę na to, iż w traktacie lizbońskim powiązано spójność terytorialną z celami w dziedzinie polityki spójności gospodarczej i społecznej. Kwestionuje tym samym brak odniesienia do tego wymiaru terytorialnego, a także do regionów przechodzących zmiany przemysłowe, regionów wspiarskich, o niskiej gęstości zaludnienia, górskich i najbardziej oddalonych, objętych sprawozdaniem Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych w sprawie rozporządzenia dotyczącego EFS.

Koncentracja tematyczna – w kierunku większej elastyczności

39. Z zadowoleniem przyjmuje bardziej elastyczne traktowanie koncentracji tematycznej w strategii „Europa 2020”, w wersji kompromisowej przyjętej przez Parlament Europejski i Radę. Przypomina o konieczności podkreślenia najważniejszych celów politycznych Traktatu (w zakresie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej) i bardziej wszechstronnego uwzględnienia różnic krajowych i regionalnych oraz wyzwań odnotowanych przez oba ciała ustawodawcze.

40. Wyraża poparcie dla rozszerzenia zakresu celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych, postulowanego w tekstach Parlamentu Europejskiego w sprawie kompetencji w dziedzinie projektów rozporządzeń na temat EFRR i europejskiej współpracy terytorialnej. Wspiera również rozwiązania kompromisowe przyjęte przez prezydencję w Radzie, dotyczące bloku koncentracji tematycznej, zwraca jednak uwagę, jak istotne jest, by nadal poświęcać możliwie największą uwagę tematom związanym z ochroną dziedzictwa kulturowego i rozwojem turystyki. Jest natomiast zaniepokojony faktem, iż w sprawozdaniu Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych w sprawie rozporządzenia dotyczącego EFS nie zawarto wniosku o ograniczenie stawek koncentracji proponowanych przez Komisję Europejską wbrew zaleceniom KR-u.

41. Ze szczególnym uznaniem odnosi się do stanowiska Parlamentu Europejskiego w sprawie rozbudowy podstawowej infrastruktury w obszarze ICT dla wszystkich regionów, aczkolwiek niepokojem napawa go milczenie Rady w tej sprawie. Apeluje zatem do państw członkowskich, by zrewidowały swoje podejście w tej sprawie, gdyż na wielu oddalonych obszarach wiejskich, nawet w lepiej rozwiniętych regionach, wciąż brakuje wysokoprzepustowych sieci ICT.

42. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Rada usunęła z rozporządzenia w sprawie EFRR wzmiankę o koncentracji tematycznej narzuconą przez Komisję Europejską w odniesieniu do alokacji środków o specjalnym przeznaczeniu dla regionów najbardziej oddalonych, i ma nadzieję, że Parlament Europejski zmieni swój mandat negocjacyjny w tej kwestii, dostosowując się do stanowiska Rady z myślą o obecnych negocjacjach międzyinstytucjonalnych.

Europejski Fundusz Społeczny

43. Ponownie stwierdza, że władze lokalne i regionalne są i nadal muszą być kluczowymi podmiotami w dziedzinie planowania i wdrażania programów operacyjnych objętych EFS. Odrzuca więc zapisy sprawozdania Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych mówiące, że państwa członkowskie powinny pozostawać „podstawowymi pośrednikami” we wszystkich politykach EFS ze względu na wagę krajowych strategii zatrudnienia.

44. Po raz kolejny wzywa do umieszczenia wzmianki w rozporządzeniu w sprawie ESF, dotyczącej obszarów o niekorzystnych warunkach naturalnych lub demograficznych, na wzór odniesienia zawartego w art. 10 projektu rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także regionów najbardziej oddalonych, jak również do rozszerzenia współpracy terytorialnej w ramach EFS i objęcia nią wspólnych działań o charakterze transgranicznym i międzyregionalnym – obok współpracy transnarodowej.

45. Pragnie wyrazić ubolewanie z powodu cięć budżetowych proponowanych w konkluzjach Rady Europejskiej z dn. 22–23 listopada, dotyczących programu pomocy żywnościowej dla osób najbardziej potrzebujących (2,1 mld EUR zamiast 2,5 mld EUR). Wzywa do wyraźnego oddzielenia tego programu od EFS i domaga się przeznaczenia adekwatnych środków przeniesionych z pozycji 2 wieloletnich ram finansowych (WPR).

W kierunku formalnego powołania „rady ds. polityki spójności”

46. Z zadowoleniem przyjmuje i popiera wniosek prezydencji cypryjskiej o powołanie do życia formalnej „rady ds. polityki spójności”, w skład której weszłyby „ministrowie odpowiedzialni za politykę spójności”. KR już od dawna opowiada się za formalizacją posiedzeń dotyczących tego zagadnienia, gdyż zagwarantowałyby to większą przejrzystość i zapewniły ciągłość debaty politycznej w sprawie polityki spójności. Komitet zapewnia o swej woli aktywnego uczestnictwa w dyskusjach politycznych takiego podmiotu, ponieważ będą one dotyczyć tematów interesujących władze lokalne i regionalne UE, na które polityka spójności w terenie ma bezpośredni wpływ, a które biorą bezpośredni udział we wdrażaniu jej założeń.

47. Ubolewa, że wstępnym finansowaniem inwestycji nadal obarcza się władze krajowe lub regionalne, które pełnią funkcję instytucji zarządzającej. Wymaga to dużego wysiłku finansowego, któremu trudno podołać w obecnym okresie ograniczeń na rynkach finansowych. Narzucając zasadę wstępnego finansowania inwestycji, Unia Europejska straciłaby niepowtarzalną szansę na to, by zapewnić środki finansowe bezpośrednio na ożywienie gospodarcze i przemiany strukturalne poprzez dostarczenie wyższych zaliczek umożliwiających finansowanie w odpowiednim tempie, tak by zacząć otrzymywać zwrot.

Zarządzanie finansowe programami operacyjnymi

48. W kwestii przepisów dotyczących zarządzania i kontroli, nie zgadza się ze sposobem traktowania podatku od wartości dodanej, gdyż ogranicza się jego kwalifikowalność jako kosztu operacyjnego do bardzo konkretnych przypadków, co w większości regionów uniemożliwiałoby zatwierdzenie go jako kosztu kwalifikującego się do finansowania. W praktyce oznacza to faktyczne ograniczenie stopy współfinansowania funduszy, które może wynosić aż 23 %.

49. Opowiada się za utrzymaniem zasady N+3 w ramach okresu programowania 2014–2020.
50. Popiera ideę kwalifikowalności podatku od wartości dodanej do wszystkich kategorii wydatków, jeśli podatek ten nie może zostać odzyskany przez beneficjentów.

Bruksela, 1 lutego 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
